

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Th. Møller
Af en gammel
Præsteslægts
Historie

Af en gammel Præsteslægts Historie.

Ved *Th. Møller.*

Nedenstaaende Slægtsoptegnelser ere begyndte af Magdalene Susanne Nøragger, der var Præstekone i Vesterhæsing og hvis Mand var Halvbroder til den Justitsraad Hans Nobel Nøragger, der 1782 arvede Sandholt efter sin Moder, Stamhusbesidderinde Martha Nøragger, f. Nobel.*)

*) Til Skifteforretningen efter Justitsraad Hans Nobel Nøragers Død 1789 vare indkaldte:

En Halvbroder, Jakob Nøragger, Præst i Vesterhæsing (død nogle Aar forinden). Hans efterlevende Børn:

- a. En Søn, Johan, 20 Aar, saa vidt vides paa lange Rejser.
- b. Nicoline, gift med Forpagter Hetting, Bukkeskov, Sjælland.
- c. Christiane, gift med Birch, Præst til Raabjerg, Jylland.
- d. Dorthea, g. m. Goltschalck, Købmand i Odense.
- e. Martha Margrethe, g. m. Peter Kryssing Westergaard, Præst i Vesterhæsing.
- f. Jakobine, ugift
- g. Sophie, ugift

} begge hos deres Moder i Vesterhæsing.

Jakobine døde ugift og i en høj Alder i Nyborg, hun skal have været rar og velbegavet.

Baade ved deres Ælde og ved deres Tilknytning til den tidligere Artikel her i Aarbogen om Nøragerne paa Sandholt*) kan de vistnok gøre Regning paa Interesse; og naar man mærker den Fromhed, der lyser ud af dem og følger Slægten ned gennem Tiden, glædes man ved at tænke paa Ordet: Jeg er Herren din Gud, der gør Miskundhed mod tusinde Led mod dem, der elske mig og holde mine Bud.

Magdalene Susanne Nøragers Optegnelse.

1. Anno 1757, 30. Jan. om Aftenen mellem 11—12 er *Johanne Nicoline* født.
2. Anno 1759, 20. April om Eftermiddagen Kl. 2 er *Christiane Dorthea* født.
3. Anno 1760, 8. Maj om Eftermiddagen Kl. 6 er *Martha Margrethe* født.
4. Anno 1761, 18. August om Morgenen Kl. 8 er min søde Søn, Johan Nicolai, født. (De 3 sidste ere hjemme-døbte).
5. Anno 1763, 29. Marts om Aftenen Kl. 10 er *Dorthea Marie* født og hjemmedøbt.
6. Anno 1764 den 10. April om Aftenen Kl. 11 er vor anden Søn født og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Johan Nicolaj* efter min salig Fader.
7. Anno 1766 den 21. April om Morgenen Kl. 8 er vor 3die Søn født og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Christian Frederik*.
8. Anno 1768 den 24. Juni, som er St. Hans Dag, er vor 4de Søn født Kl. 11 om Formiddagen og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Johan Kallager* efter min salig Fader. Gud give, at han maa slægte ham paa i alt godt, og, om han skal leve, da i Tiden naa saa god Lykke som han.
9. Anno 1769 den 28. Juli om Morgenen Kl. 8 er vor

*) Aarskrift for 1911.

5te Søn født og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Haagen Mathias*. Gud ved, hvad ondt der skal forestaa ham i denne syndige Verden, thi min Sorg har været tung, mens jeg har baaret ham. (Tiden lærte desværre, hvad ondt der vederfaredes det uskyldige Barn).

10. Anno 1771 den 5te November om Morgenen Kl. 7 er vor 5te Datter født og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Jakobine Magdalene*; det er det 10de, Gud give det maatte blive det sidste, da jeg for hendes Skyld har lidt meget ondt.

11. Anno 1775 den 28. Maj blev vor 6te Datter født og Dagen derpaa hjemmedøbt og kaldet *Sophie Frederikke*; det var en Søndag Eftermiddag Kl. 5 slet.

Anno 1761 den 14. Dec. Kl. 8 døde vor ældste Søn, Johan Nicolaj, det salig Guds Barn, og blev begravet i Ullsø Kirke den 18. Dec. Gud lade os begge to samles med ham i Guds Rige.

Anno 1765 den 12. Februar om Eftermiddagen Kl. 4 slet, havde jeg den store Sorg at miste ved Døden min anden elskelige og søde Søn af samme Navn som den første, Johan Nicolaj, efter 6 Ugers bestandig og haard Sygdom. Han blev begravet i Ullsø Kirke ved sin salig Broder den 20. Februar.

Anno 1769 den 19. Nov. om Natten mellem Søndag og Mandag døde vor 3die Søn, Haagen Mathias, paa en ynkelig Maade og blev begravet i Vesterhæsing Kirke den 24. Nov.

Anno 1772 den 22. Sept. om Formiddagen Kl. 10 døde vor 4de og kæreste Søn, Christian Frederik, efter 8 Ugers haard udstanden Sygdom, som han led taalmodig til det sidste. Gud unde mig den Glæde, for den Sorg jeg stred med ham, at jeg maa, naar jeg skal skil-

les herfra, gaa lige saa vist ind til Gud, som han gik! nu har jeg 4 Engle at tage imod mig i Himlen, det er al min Trøst i min store Bedrøvelse. Det salig Guds Barn blev begravet 28. Sept. i Vesterhæsinge Kirke hos hans Broder.

Anno 1778 den 24. Sept. om Natten Kl. 11^{1/2} døde min elskelige og kære sal. Mand i sin Alders 49 Aar, og det saa uformodentligt, som højst beklageligt for mig; vel gik han over 10 Aar og bar paa et skrøbeligt Legeme og tærende Syge, men dog laa han ikke nogen Dag, men i samme Øjeblik, han døde, kom Blodet ud af hans Hals, som vist var det, der kvalte ham, og det stod ingen 2 Minutter paa, før han var stendød, og al menneskelig Hjælp var forgæves, og jeg Elendige med 7 faderløse Børn tilbage, som Gud ene kan trøste og husvale. Han og jeg levede tilsammen i et kærligt og oprigtigt Ægteskab i 23 Aar og 3 Maaneder, og i den Tid havde vi 11 Børn tilsammen, 5 Sønner og 6 Døtre; de 4 Sønner er gaaet før deres kære Fader til Himlen, den ene Søn og de 6 Døtre efterlever og jeg med dem i den største Sorrig, der for mig er uslukkelig, var ikke det ene Haab for mig tilbage, at jeg ved Jesu Naades Hjælp vist haaber og troer at favne den for mig saa kære sal. Mand hos Gud i Himmelen, hvor der først vil blive Ende paa min Sorrig, saa maatte jeg rent forgaa under denne tunge Byrde og Skæbne.

Han blev begravet her i Vesterhæsinge Kirke den 1. Okt. og blev da begge vore 2 Sønner, som til den Tid stod i aaben Begravelse, sat ned ved hans Side. Maatte jeg nyde den Lykke, efter min Død at blive sat ned ved hans anden Side, saa ønskede jeg det gerne, men kan det ikke ske, at vore Legemer mere kan blive sammen her paa Jorden, saa er jeg vis paa, at Gud vil samle vore

udødelige Sjæle tilsammen hos sig i sin Himmel og Herlighed. Gud give mig Naade til at leve saa, at jeg paa hin Dag maa findes værdig til at nyde dette store Gode og den ubeskrivelige Glæde.

Min kære Mand var født den 15. Dec. 1729 og jeg den 9. Marts 1737. Vi havde Bryllup med hverandre paa Juulskov, hvor min Moder boede, (min salig Fader døde den 5. Maj 1755) den 25. Juli 1755, som just var Jakobs Dag og min Mands Navnedag, som hed Jakob Christian.

Dette har jeg skrevet paa min Fødselsdag den 9. Marts 1779.

1755 den 5. Maj om Formiddagen Kl. 11 døde min kære sal. Fader i sit 49 Aar.

1778 den 1. Sept. døde min kære sal. Moder i sit 78 Aar, saa hun var Enke i 23 $\frac{1}{2}$ Aar.

Min Mand var født 15. Dec. 1729, blev Student 1747, fik 2den Eksamen 1748 og Attestats 1750, blev Præst i Sjælland 1. Maj 1755 i Ullsø Olstrup Menighed, hvor han var og boede i 10 Aar og 3 Maaneder, blev saa forflyttet derfra 1. Aug. 1765 her til Vesterhæsing, hvor han boede i 13 Aar og 3 Maander, og disse 13 Aar havde kun liden Rolighed, da han tillige med mig har maattet ombygge Præstegaarden helt, som var saa elendig, at vi ikke uden Livsfare kunde være der. Den har kostet i alt rede Penge 800 Rgsd. foruden mere, som var for vidtløftig at skrive. De Penge staa sikre nok.

M. S. Nørager.

Den 7de Sept. 1779 havde Martha Bryllup med Hr. Westergaard.*)

*) Denne Pastor Westergaard blev senere Præst i Vesterhæsing og han og hans Hustru var meget agtede af Sandholterne, og ligeledes deres Datter, Mad. WaIDLøw. Denne havde vist været mindre heldig gift og vendte med sin Dat-

Den 7de April 1786 havde Nicoline Bryllup med Jakob Hetting.

Den 20. Sept. 1787 havde Dorthea Bryllup med Vilhelm Gottschalck.

Den 30. Juni 1788 havde Christiane Bryllup med Hr. Brinck.

Den 24. Juni 1797 havde Sophie Frederikke Bryllup med Rasmus Høyberg.

Hermed slutter Magdalene Susanne Nørreggers Optegnelser, men denne sidste Datter, *Sophie Frederikke*, g. med Pastor *Rasmus Høyberg* i Frørup, fortsætter saaledes:

Den 24. Juni 1797 havde jeg Bryllup paa Flintholm hos min gode Moder.

Gode Gud, du, som saa faderlig har sørget for mig, ledsage mig stedse paa denne nye Bane, som jeg nu skal betræde, og lad mig blive det, som du, o Gud, har bestemt mig til at være. Lad mig blive det, saa at jeg med Glæde kan møde dig paa hin store Dag, og der fuldkomment takke dig for hver af dine Velgerninger. Amen!

1. Den 1. Juni 1798 er min lille *Jakobine Christiane* født.

O Gud, du, som har gjort mig saa lykkelig at være Moder til et smukt, velskabt Barn, styrk mig, at jeg aldrig gør mig uværdig til det Navn, Moder, men at jeg maa opdrage hende saaledes, at hun, naar jeg er hos dig, min Fader! maa velsigne mit Støv. Det høre du, gode Gud! i Naade.

2. Den 18. April 1801 er min lille *Lars Jakob Nørager* født. Saa lykkelig er jeg nu, at jeg er Moder

ter Rikke tilbage til Barndomshjemmet, hun levede en længere Aarrække i et pænt lille Enkesæde, som vistnok Pastor Westergaard havde ladet bygge i den ene Ende af den lange Præstegaardshave oppe ved Faaborg-Odense Landevej. Baade hun og Datteren skal have været to prægtige Mennesker.

til 2 smaa søde Glutter. O, maatte dog deres retskafne Fader leve og opdrage dem efter sit eget sjeldne Exempel; hvor megen Glæde kunde jeg da haabe i Fremtiden, hvor gode og lykkelige Mennesker vilde da vore Børn blive. O, maatte vi dog nyde den salige Glæde samlede at opdrage de kære uskyldige, da vilde mine Dage blive rige paa Glæde, thi nu fattes mig intet i min jordiske Lykke, takket og priset være du derfor al Glædes og Lyksaligheds Giver.

Søndagen den 6. Sept. 1801 om Aftenen Kl. 5 blev mig min jordiske Glæde berøvet, da Døden udrev den elskværdigste og bedste Mand af mine Arme. 4 Aar og 9 Uger havde jeg ved hans Side lært at kende Jordens højeste Lykke; hans Kærlighed til mig var ikke den flygtige Ynglings ustadige Ild, men den fornuftige Mands rene og varige Troskab og ømme Venskab, og jeg tilbad ham. Næst den guddommelige Fader var han mig den mest dyrebare i Himlen og paa Jorden; min Stolthed og Glæde var at ligne ham, at tækkes ham!

O, Gud, han var min anden Samvittighed, ved hans Side var det mig saa let at være god og dydig; hans sjeldne, ypperlige Exempel maatte nødvendigvis virke paa enhver, som omgikkes ham. Jeg har tabt med ham min jordiske Glæde, men Himlen ske Tak, det faste, det salige Haab har jeg endnu tilbage, at en evig Glæde venter mig, hvor ingen Død mere skal gøre Skaar i vor Lyksalighed! Og du, milde Gud! være mine Børns Fader, deres Ven; deres Ledsager er borte. Mit Hjerte bløder ved Synet af de smaa hjælpeløse Stakler, ulykkelig skulde jeg være, troede jeg ikke, at du, alle godes Ven, vilde opvække Ædle, som vil staa dem i deres forklarede Faders Sted; og naar jeg redelig virker for dem, hvad

jeg kan, saa tør jeg med Tillid bede dig, milde Gud, bevare dem fra at falde i Forførerens Haand; styr du, o Gud, deres ungen Fod, at den ikke glider paa deres Vandring her i Livet, led dem gode Fader, saaledes gennem Modgangs Fristelser, at de kan samles med os hos dig, for der, o Gud, at takke dig for saavel de glade, som de kummerfulde Dage, du her har tildelt os; der først bliver vi det vaer, at det alt var til vort Gavn. — Og I, mine dyrebare Børn, naar disse Linier engang læses af eder, da maaske eders Moder hviler i Graven, o Børn! bliver Dyden tro, elsker Gud, elsker eders Medmennesker, udret saa meget gavnligt, som er eder muligt, i hvad Kald, Gud sætter eder. — Men for alt, lad Religionen steds blive eders Hjerter kære; tro mig, gode Børn, tro eders Moder, der er prøvet ved saa megen Glæde og Sorg, at i begge Dele er Religionen den bedste Veninde, der gør sine Venner saa lykkelige. —

Gud velsigne eder og gøre eder til værdige Børn af den ædleste Fader.

Frørup Præstegaard, den 30. Marts 1802.

Sophie Frederikke Høyberg.

Den 10. Aug. 1802 forlod jeg det for mig saa ufor-glemmelige Frørup og kom her til Odense med min Moder og mine to smaa Børn. Natten imellem den 17.—18. Jan. 1803 døde min kærlige og dyrebare Moder; efter at have udstaaet mange af Livets Storme, slumrede hun sødt og roligt hen lig den trætte Vandrer. Steds vil hendes Minde blive mig dyrebart, hun var mig en sand Moder. Gud glæde hende, den Engel.

Den 8. Jan. 1808 forlod jeg Odense og Fyen, den 15. Jan. kom jeg til Nykøbing paa Falster.

Den 25. Sept. 1818 rejste min elskede, evig kære

Lars Jakob fra Nykøbing til København. Som en god ufordærvet Yngling forlader han sin Moders Hus; Gud, du, de faderløses Fader, ledsag ham fremdeles og hør de Bønner, jeg opsender til dig for hans Vel.

Den 7de Okt. 1819 rejste jeg fra Nykøbing. Ikke uden de vemodigste Følelser forlod jeg den By, hvor jeg har levet saa tunge Aar og gennemgaaet saa meget baade i Sorg og Sygdom, men ogsaa fundet mange Venner, som evig vil blive mig i kær og taknemlig Erindring. Den 8. Okt. kom jeg til København, den 10. henimod Aften kom jeg til Helsingø til min kære velsignede Bine.*)

S. F. Høyberg.

Her slutter Optegnelserne.

Som det fremgaar af dem, flyttede Pastor Høybergs Enke med begge sine Børn til Nykøbing paa Falster, hvor Sønnen, Lars Jakob, blev sat i den lærde Skole, og at hun havde Glæde af ham, baade her og senere hen, ser man først af hans Examensbevis:

Lars Jakob Nørager Høyberg

2den Examen 1ste Del 17. April 1819

Latino : Laudabilis

Græca : Laudabilis

Ebræa : Laudabilis

Historica : Laudabilis

Math. Inf. : Laud p. c. et quidem egregie

Søborg

og dernæst af den Anbefaling, han efter denne Examen fik af Biskoppen over Lolland:

Da Student Lars Jakob har til Stipendiums Erholdelse

*) Datteren, g. med Pastor Nyholm.

anmodet mig om en Attest, saa skylder jeg Sandheden at meddele ham følgende: Han er en Søn af den for mange Aar siden afdøde Pastor Høyberg i Fyen. Tidlig døde hans Fader, en ædel Mand, der opofrede sig saa villigt for unge Menneskers Vel; han døde i sin Manddoms bedste Aar og efterlod Enke med 2 næsten spæde Børn, en Datter og den her omhandlede Student Høyberg. Hun har under højst trange Kaar opdraget disse Børn meget godt, og har nu bragt det saa vidt, at hendes Søn er Student. Han har stedse været meget sædelig og flittig, saavel ved Nykøbing Skole her i Stiftet, som siden ved Universitetet; hvoraf Følgen var, at han til 2den Examen blev udmærket. Moderen, nu aldrende, kan ikke mere understøtte ham. Ligesom Ynglingen ved Sædelighed og roesværdig Flid har gjort sig værdig til offentlig Understøttelse, saaledes giver jeg mig den ærbødige Frihed med inderligt Deltagelse at anbefale ham til de ædle Mænds Gunst og Bevaagenhed.

Vesterborg Bispegaard, 21. Marts 1820.

Boisen,
Biskop over Lolland.

Der levedes et kønt Liv i Hjemmet, og Datteren Bine blev her forlovet med Præstesønnen Christopher Nyholm.

Det er morsomt at se, at denne Generation af den Nøragerske Slægt ogsaa holdt Forbindelsen vedlige med Sandholt. Der findes nemlig fra 1818 et Brev fra Bine Høyberg, hvori hun maa afslaa en Indbydelse til at tilbringe Vinteren hos Kammerjunker Nøragers paa Sandholt. Man erfarer her lidt om Familielivet med det samme, idet hun skriver: Min Broder er i dette Efteraar afgaaet til Universitetet, hvor hans Examen allerede lykkeligt er overstaaet, dog, hans Afrejse gjorde et sørgeligt Brud i vort lille Kløverblad, saa at vi to tilbageblevne maa slutte

os des nøjere sammen. Og nu kommer den glædelige Omstændighed til, at Tropperne, altsaa ogsaa min kære Nyholm, kan ventes hjem med det første.“ —

Da Nyholm og Bine Høyberg begge har været betydelige og ejendommelige Mennesker, saa tilføjes, efter Biografisk Lexicon og genealogiske Samlinger, nogle Oplysninger om dem:

„Christopher Nyholm er født 1781, hans Forældre var Sognepræst Christopher Nyholm og Hustru Beate Jakobine, f. Würmfeldt. 1806 ansattes han som Adjunkt i Nykøbing paa Falster; efter nogle, i økonomisk Henseende meget trange Aar, i hvilke han maatte søge Bierhverv, bl. a. som Svømmelærer, udnævntes han 1815 til Feltpræst ved det danske Troppekorps, som deltog i Frankrigs Besættelse efter Slaget ved Waterloo. I denne Stilling blev han til 1818 og vandt stor Anseelse, der forøgedes, da han med Fare for sit eget Liv, reddede en Soldat fra at drukne, der ved en Mølle var styrtet i den rivende Scheldeflod. For denne Daad fik han Redningsmedaillen. Da han kom tilbage, fik han det store Kald Helsingø og Valby i Nordsjælland, og 1819 giftede han sig med sin Forlovede, Bine Høyberg. 1825 blev han sin Faders Eftermand som Garnisons- og Sognepræst i Nyborg. Han var en begavet Taler og en varm Ven af Frihed og Fremskridt, og vandt ogsaa i Nyborg megen Anseelse, navnlig for den Iver, hvormed han tog sig af Skole og Fattigvæsen. Han fik ogsaa den gamle Kirke restaureret og hans Skønhedssans og Kærlighed til Naturen satte smukke Spor i Nyborgs Omegn, hvor han bl. a. af en til Kaldet hørende Mose og Agerlod med lidt Skov i faa Aar fik indrettet en stor Park. Han døde 1858.

Hans Hustru døde allerede 1851, og hans Efterfølger omtaler hende og Hjemmet paa følgende Maade i Kalds-

bogen: Hun var en en særdeles aandrig Kvinde, og det Nyholmske Hus staar hos mange, ja hos alle, der besøgte det, som et Samlingssted for Intelligents, et Tilflugtssted for Poesi og alt aandeligt Liv.“*)

Sønnen, Lars Jakob, blev efter endt Uddannelse Adjunkt ved Sorø Akademi, og blev her forlovet med Caroline Vilhelmine Wendelboe, Datter af Distriktslæge Wendelboe. Maaske har det været Musiken, der førte dem sammen, for de var begge meget musikalske. Hun skal have havt en høj klar Sopranstemme, og han spillede Claver og componerede noget. Bl. a. har han componeret Melodien til „dulce domum“, som endnu altid synges ved den aarlige Translocation paa Akademiet ligesom paa flere andre af Landets Latinskoler.

De holdt Bryllup den $\frac{6}{8}$ 1833 og flyttede til Højbjerg Præstegaard ved Viborg, hvor han $\frac{1}{2}$ Aar før var blevet ansat som Præst. I dette Ægteskab fødtes først en Søn, Søren Wendelboe Høyberg, $\frac{24}{1}$ 1834, og Aaret efter, $\frac{19}{8}$, en Datter, Sophie Frederikke. I Juni 1836 blev han forflyttet til Sneum og Tjæreborg Menighed i Ribe Stift, men da han med sin Hustru var taget dertil for at underhandle med sin Formand om Naadensaaret, blev han 7. August angrebet af Apoplexi og døde i Sneum Præstegaard $\frac{4}{11}$ 1836.

Faa Dage efter Mandens Død blev der den $\frac{11}{11}$ født

*) Pastor Nyholms havde 6 Børn, 2 Sønner og 4 Døtre.

a. Maria Kirstine, f. 1825.

b. Ida Malvina, f. 1826.

c. Sophie, g. med Pastor Hundrup i Rønninge.

d. Carthon Christopher Nyholm, afgaaet som Justitiarius i Højesteret, 2 G. gift, 4 Børn.

e. Erasmie Frederikke, f. 1830, g. med Grosserer Asser, London.

f. Axel, f. 1834, fhv. Toldforvalter i Maribo.

en Søn, Lars Jakob Nørager Høyberg, og Enken blev Vinteren over i Præstegaarden, men just som hun beredte sig til at forlade denne og flytte til Slaglille for at være i Nærheden af sin Familie, blev hun selv angrebet af Typhus og døde $^{28}/_4$ 1837. Baade hun og Manden ligger begravede paa Sneum Kirkegaard, og de faar det Eftermæle, at „de var 2 retskafne og af alle elskede Ægtefæller.“ Af hende findes der 2 Pastelmalerier, der viser et regelmæssigt, fint og sjælfult Ansigt. Af Børnene kom de to ældste til Bedstefaderen i Sorø, og den yngste til Morbroderen, Pastor August Wendelboe, i Balum, hvor han dog kort efter døde.

Af de 2 overlevende Børn er det særlig Datteren, vi vil omtale — Sønnen døde ugift i sit 24 Aar i sin Søsters Hjem. Han havde et spinkelt, forvoxet Legeme, men siges at have været begavet med ualmindelige Aands-evner og af en kærlig Karakter.

Datteren, Sophie Frederikke, blev altsaa opdraget i Sorø, først hos Bedstefaderen, Distriktslæge Wendelboe, og, efter dennes Død, hos hans Svigersøn, Distriktslæge Bojesen. Barndomsferierne tilbragte hun og Broderen ofte hos Fasteren, Bine Nyholm, i Nyborg Præstegaard, sammen med Cousine og Fætre fra det Bojesenske Hus, og da der ogsaa var en stor Børneflokk i Præstegaarden, førtes her det herligste Ferieliv, og at de tumlede sig i Frihed, forstaar man, naar man hører, at de fik Lov til at lege Røvere i Kirken.

1848 kom hun, paa Grund af en stærk Skævhed i Ryggen, ind paa Prof. Bocks orthopædiske Anstalt i København. I Oktober 1851 blev hun confirmeret og i samme Maaned forlovet med en af Lærerne ved Anstalten, stud. theol. Rasmus Prip. Fra 1853—55 var hun Lærerinde hos Dr. theol. Rørdam i Hammer Præstegaard.

Hun sagde undertiden, naar hun tænkte tilbage paa denne Tid: „Jeg tror, at jeg var en from og god Pige, jeg levede meget med min Bibel, og jeg synes, at jeg var uberørt af det onde, der er i Verden.“

Under Opholdet i Hammer gennemgik hun en religiøs Krise, hvor det tilsidst blev det Ord, der gav hende Kraft og Mod, at Englen førte Peter ud af Fængslet, men forlod ham derpaa, saa at han maatte gaa videre alene, (A. G. 12, 10) og den Tro, der dengang som en Spire begyndte, den voxede, saa at den bar hende over alle Livets Prøvelser og gjorde hende til en sand Medhjælp for sin Mand og en trofast Moder for sin store Børneflokk. Hun har sagt til sine Børn: „Naar man læser i Bibelen, kan det til en Begyndelse være, som om hvert Ord i den rejser sig som en Anklage mod en, men det maa ikke afskrække jer; man skal blot blive ved at læse, saa vender det sig en Dag til at blive Evangelium alt sammen.“ Den $16\frac{1}{4}$ 1856 havde hun Bryllup med Rasmus Prip. Denne var født 1828 i Fredericia, hvor Faderen var Baadebygger, og Forholdene i Hjemmet kun smaa. Han kom tidlig i Byens Friskole, men Vejen skulde snart ved kærlige Menneskers Hjælp blive banet videre ud for ham. 1842 kom nemlig Dr. theol. Rørdam til Byen som Sognepræst og ønskede sig en af Skolens Elever til at vise sig rundt i Byen, og Valget faldt da paa Rasmus Prip. Resultatet af dette Valg var da, at Dr. Rørdam fattede Interesse for den opvakte Dreng, fik ham sammen med sine egne Sønner — Skat og Holger — i Byens Latinskole og sørgede i det hele for hans Uddannelse, indtil Prip i 1847 kunde tage til København, hvor han bestod Artium med laud.

Det var i bevægede Tider, at den unge begavede Student kom til København, og han blev ligesom de fle-

ste af sine samtidige greben af den vaagnende nationale Aand og gik, efter at have taget 2den Examen med laud, med i Krigen som Frivillig.

Efter Fredsslutningen 1850 vendte Prip tilbage til

Rasmus og Sophie Frederikke Prip.
Fra de første Præsteaar i Sønderjylland.

København, blev Lærer ved Borgerdydsskolen og ved Bocks ortopædiske Anstalt og tog 1854 Embedsexamen, hvorefter han blev Lærer ved Sø-Etatens Drengeskole med Bolig i Nyboder, og her var saa i 2 Aar hans første Hjem, efter at han 1856 havde holdt Bryllup.

1858 blev han kaldet til Præst i Nykirke i Angel, hvorfra han 1862 forflyttedes til Slesvig som Garnisonspræst. Denne hans Stilling medførte, at han under Kriegen 1864 udnævntes til Feltpræst ved Armeen, som han fulgte paa Tilbagetoget fra Dannevirke og senere til Fyen, og denne Stilling røgtede han efter mange Samtidiges Vidnesbyrd med ligesaa stor Nidkærlighed som Tapperhed og blev som Belønning dekoreret med Ridderkorset den 10. Dec. 1864.

Efter at være bleven afskediget med Ventepenge, tog han med sin Familie, der under Kriegen havde været i Sorø, Ophold i Middelfart, hvor han i Forening med Reserveløjtnant Hansen oprettede en Landbo-Højskole i Kauslunde, som han varetog, indtil han 1866 blev kaldet til Sognepræst i Egense og faa Aar efter, 1870, til Vor Frue Kirke i Svendborg. Ved denne Kirke virkede han i 35 Aar, og her kom hans egentlige Manddomsgerning til at falde.

Det, der særlig kendetegnede Pastor Prip i disse første Aar, da han kom til Svendborg, var hans Virksomhedstrang, hans Evne til strax at tage imod Tidens nye Tanker, bringe dem til Udførelse og gøre dem frugtbringende, hans Gave til altid at gribe en Sag saa praktisk an, at alle kunde se, at det maatte lykkes, og derfor ogsaa med Glæde gav baade deres Kræfter og deres Penge til Arbejdet, samt hans Menneskekundskab, saa at han altid forstod at vælge de rette Folk til sine Medarbejdere.

Nu til Dags, hvor Menighedsarbejdet er voxet frem baade i By og paa Land, har man ondt ved at forstaa, at det dengang var noget banebrydende, naar han stiftede en Menighedskreds af prøvede Mænd og Kvinder — (han og Pastor Schepelern i Kbhvn. var de første her i

Landet, der prøvede det) — som fik Sognet delt i Kredse imellem sig og samledes en Gang om Maaneden i Præstegaarden, hvor hver enkelt saa afgav Beretning om, hvor i hans Kreds der trængtes til aandelig eller timelig Hjælp, og alt blev drøftet, og Maaden, hvorpaa der skulde hjælpes, fastslaaet, hvorefter de paagældende næste Møde-Aften maatte aflægge Beretning. Denne Kreds arbejdede sammen i den bedste Enighed og Forstaaelse, saalænge han var i Byen, og han beklagede ikke, at hans Bortrejse faldt sammen med Menighedsraadenes Oprettelse, for det giver dog det bedste Samarbejde, naar man selv vælger sine Medhjælpere.

Det var ogsaa i disse første Aar, at han blev Foregangsmand med Anlæggelse af Kolonihaver for Smaafolk (kun Thisted havde prøvet det før), og hvor glædede han sig som et Barn, da Sagen slog an, og alle de smaa pyntelige Haver laa i Dronningemaen; saa gik han gerne Aftentur, naar han vidste, at Familierne efter endt Dagsarbejde syslede i Haverne, og saa tog det Tid, inden han kom forbi dem alle, for der skulde vexles Ord med hver især.

Han, som selv var opvoxet i smaa Kaar, havde Forstaaelse og Hjerte for Smaafolk, og det følte de alle. Det var vist i ualmindelig Grad, at han blev søgt som Raadgiver, først og fremmest som Sjælehyrde, men ogsaa for alle Bekymringer om det daglige Brød og Husleje og for alt, hvad der kunde tyngte Forældre med deres Børneflok, og der gik vist aldrig nogen utrøstet fra ham, for han skulde nok pege paa, at der var intet saa galt, at der ikke var en Velsignelse gemt i det, og at man aldrig var kommen saa langt bort fra Gud, at man ikke endnu kunde vende om. Og hvad den timelige Hjælp angik, saa havde han i de Aar Besvær nok med at faa sin Ind-

tægt til at slaa til til sin egen store Børneflokk, men fordi han havde et saa klart Blik for, hvor der virkelig trængtes, og paa hvilken Maade Hjælpen helst skulde ydes, var der mange af de velhavende Menighedsmedlemmer, der fra Tid til anden aldeles frivilligt gav ham Penge, som han skulde bruge til Uddeling, og derfor var han saa lykkelig næsten aldrig at behøve at sige Nej, hvor de bedende virkelig trængte — men paa den anden Side havde han den Evne at *kunne* vise dem bort, der ikke var værdigt trængende, og dertil hjalp hans store Kendskab til Menigheden ham, for han færdedes daglig mange Timer i sit store Sogn og besøgte syge og fattige. Han passede ogsaa altid paa ved sin Hjælp ikke at forstyrre den gensidige Hjælpsomhedstrang hos Naboerne, og han kunde med Begejstring sige, naar han kom hjem fra en af sine Byvandringer: Jeg har aldrig kendt Mage til den Hjælpsomhed, der er i Bagergade; naar Konerne bliver syge der, saa hjælper alle de andre dem saadan, at intet i Hjemmet bliver forsømt, og de kan ligge roligt og og blive plejet godt, indtil de faar deres Kræfter igen.

I Fængslet, Sygehuset og Fattiggaarden aflagde han jævnlige Besøg, og i mange Aar holdt han hveranden Søndag Gudstjeneste paa Fattiggaarden.

Blandt de trofaste Menighedsmedlemmer, der støttede ham, maa særlig nævnes Amtmanden og hans Hustru, Greve og Grevinde Brockenhuus Schack. Hos dem fandt han Forstaaelse for al sin Gerning, og særlig var hans Samtaler med den forstandige, men stille, ydmyge og troesstærke Grevinde ham til stor Befæstelse og Opmuntring i hans Gerning. Hendes Plads i Kirken var aldrig tom, saa det var ud af Hjertet, naar hun en Gang sagde: Jeg forstaar ikke de Mennesker, der kun gaar i Kirke en Gang imellem. Jeg forstaar dem, der aldrig kommer der, for de ved altsaa

ikke, hvad det er; men de, der i nogen Maade har lært, hvad det vil sige at komme i Guds Hus, og saa atter bliver borte, uden at følge Kirkeaaet, dem forstaar jeg ikke.

Han fik bygget et nyt Asyl og fik Navnet forandret til „Børnely“, og han gennemførte i de første Aar, at en Kreds af Menighedens Kvinder, efter Tur, tog hver sin Dag, hvor de sang med Børnene og fortalte dem lidt ud over det almindelige. Her i Børnely fandt han saa tillige et Lokale, som han kunde bruge til Børnegudstjenester, thi ogsaa disse var han blandt de første i Landet til at indføre.

Han fik købt og indrettet et Menighedshus, „Bethel“, hvortil ogsaa Pengene kom villigt og gerne, da alle forstod, at der vilde kunne virkes meget til Menighedens Gavn inden dets Mure. Der var først og fremmest nogle Mødesale, der ved Fløjddøre kunde sættes i Forbindelse med hinanden, og til den største fik han til Vægprydelse bag ved Talerstolen som Gave en Gengivelse i Gibs af Prof. Steins korsfæstede Christus, foræret af Kunstneren selv. Her blev nu Børnegudstjenesterne holdt, samt Bibellæsninger og kristelige Foredrag. I de mindre Sale var der 1 Gang om Ugen Møde for Koner, der kunde komme med det Tøj, der trængte til at gøres i Stand, og faa Hjælp og Raad af de tilstedeværende Damer; der var Snedkerværksted for Drengene og Møde-Aftener for Gadens Børn, der lærte lettere Kurvefletning og andre Haandarbejder. Der var Husholdningsskole i Kælderen for nykonfirmerede Piger, bestyret af den dygtige Søster Bodil, og da den stadig tillige holdt Spisekvarter og paatog sig Kommunens Madlavning for Skolebørn i de kolde Vintermaaneder, har den fra første Dag kunnet bære sig selv og gør det endnu; der var endelig Udsalg af Syfor-

eningens Sager. Denne Forening var stiftet med det Formaal, at bedrestillede Folk skulde hjælpe fattige Kvinder til lidt Fortjeneste ved Syning ved at give 5 Kr. hver om Aaret. For det indkomne blev der saa dels købt Raamateriale, og dels blev Sylønnen betalt deraf; de forarbejdede Sager blev saa henad Juletid udstillede, og enhver, der havde givet sit Aarsbidrag, havde da Lov at faa for 4 Kr. af de færdige Haandarbejder, Resten blev solgt underhaanden, og paa den Maade hjalp man ved en ringe Udgift mangan Kvinde til en fornøden Extrafortjeneste.

Prip fik ophjulpet en Kurve-Industri; han skaffede sig Underretning om hvilken Pileart, der afgav de bedste Vidier til Kurvefletning, og fik af Byen med Glæde, og uden Vederlag, overladt et Stykke ubenyttet sandet Jord paa Frederiksoen i Havnen, hvor han anlagde en Pile-Plantage, der lykkedes godt, og hvis Grene gav Beskæftigelse til mange Mennesker.

Som Prædikant havde Prip i hele denne sin kraftige Manddomsalder en meget stor Tilhørerkreds, og hans Fredags Altergange blev søgt af mange af Omegnens Præster. Der var en stille, aandsfyldt Fred over de Timer i Sakristiet, hvor man glemte Taleren for kun at føle sig alene med Gud. Hvad der ogsaa gjorde Indtryk paa den enkelte var, at han lod Altergæsterne svare et lydeligt Ja paa Spørgsmaalet: „Hvis det saa er eders Hjerters Bekendelse, at I er Syndere for Guds Ansigt og ikke have noget andet Haab til Salighed end Jesus Christus og ham korsfæstet, saa svarer et lydeligt Ja!“

Han havde i sine Prædikener en jævn og naturlig Maade at tale paa, men tillige dyb og indtrængende, saa at han tidt havde den Løn, som maa være den kære

for Præster, at Folk søgte ham i hans Stue for at spørge: „hvad skal jeg gøre for at blive salig?“

En Gerning, som han selv omfattede med megen Kærlighed, og hvortil han ogsaa havde særlige Evner, var Konfirmandundervisningen, og han fik vist Naade til hos grumme mange at faa lagt en saadan Grund, at Barneforholdet til Gud blev bevaret Livet ud.

Ligesom han levede i Fred og Forstaaelse med hele sin store Menighed, saaledes var der ogsaa et smukt Venneforhold mellem ham og alle Nabopræsterne. Han og Balslev i Egense og Gjellebøl i Vesterskerlinge stiftede et lille Convent, hvor Konerne kom med, og det slog saa godt an, at det efterhaanden udvidedes ikke saa lidt og i Aarenes Løb vel nok naaede at faa helt nye Medlemmer; kun han selv blev ved indtil sin Afrejse at være det konstante Medlem og satte vist ogsaa ved sin originale Friskhed sit Præg paa det. Blandt de vaxlende Medlemmer var: Juul, Strynøe, Thurah, Drejø, Madsen, Bregninge, Clausen, Ryslinge, Schousboe, Landet, Provst Rasmussen, Steenstrup, Provst Berggren, Vesterskerlinge, Provst Olrik, St. Jørgensgaard, Schram, Thurø og Kløvborg, Bregninge. Ved Sammenkomsterne var der altid først Gudstjeneste, hvor en af de fremmede Præster prædikede, og derefter Forhandlinger i Hjemmet, som Kvinderne altid paahørte stille med deres Haandarbejder, og hvor Værten indledede og vel i Reglen valgte et Emne, der havde voldt ham Vanskeligheder i hans egen Gerning. Tilsidst samledes man til en tarvelig Middag, hvor det fornøjeligste Samvær, med Skæmt og Alvor i god Forening, udfoldede sig.

En Nabopræst var for svag til at være med i Sammenkomsterne, men til ham var Venskabsbaandet saa knyttet saa meget des fastere i det daglige Liv, og det

var den elskelige Pastor Warburg ved Nicolaj Kirke. De Vanskeligheder, som maaske sommetider kan opstaa for Sognepræsterne i Byerne, hvor Sognene griber ind i hinanden, de kendtes ikke her, og der gik aldrig nogen Dag, hvor Warburg ikke kom og skulde oplive sig ved en Samtale med Prip. Mange Præster har jo en vis Sky for at aabne deres Kirker for fremmede Præster, men Prip havde gjort den Erfaring, at Livet voxer ved, at Menigheden følger med i Aandens Verden og ved Selvsyn lærer de betydelige Personligheder paa Missionsmarken og i Menighederne herhjemme at kende. Der gik derfor heller ikke i disse hans kraftigste Aar længe imellem de Gange, Menigheden kunde glæde sig ved en saadan Opløftelse ud over det daglige. Hvis der endnu lever nogle af dem, der hørte f. Ex. P. Chr. Kierkegaard, saa vil de vist aldrig glemme den store fyldte Kirke og den aandeløse Stilhed under den lille uanseelige, men saa begavede Talers 2 Timer lange Prædiken. Ligeledes glemmes Gudstjenesten med Børresens Tale heller ikke let af dem, der overværede den.

Selv om Prip altsaa selv gerne kaldte Talere til, saa var han paa den anden Side paa sin Post, naar Sekter vilde begynde at arbejde i Menigheden, og han havde her sin egen Maade, idet han, baade da Irvingianerne og Baptisterne og Katholikerne begyndte, indbød til et offentlig Møde, hvor han forklarede Menigheden, hvori Afgigelserne fra den evangelisk lutherske Lære bestod, og det gjorde, at Menigheden selv blev vaagen og var paa sin Post mod det fremmede. Han tog sig med Iver og Interesse af Byens Borgerskole og fik den for en Del omordnet. Han, som fra sin egen Barndom kunde huske den Foragt, som Friskolen og Friskolebørnene blev omtalt med, han fik i Svendborg Navnet forandret til „Halvdagsklas-

serne“ i Modsætning til Heldagsklasserne, og han vaa-gede over, at der ikke, hverken med Lærerkræfter eller Materiel, blev gjort Forskel paa de 2 Afdelinger og til-bragte alle Examensdagene fra Morgen til Aften i Skolen for at opmuntre baade Lærere og Børn til at gøre deres Yderste.

Han fik en omfattende Menigheds- og Sygepleje sat i Gang, idet han fik antaget Diakonisser (først en, senere 2), og utallige ere nok de Mennesker, der staa i Gæld til Søster Christence, Søster Marie Holst (senere Missi-onsslæge i Indien) og Søster Grethe.

Han bekendtgjorde ogsaa en Gang, at han havde Lyst til at faa uddelt smaa Søndagsblade til Gamle og Syge, der ikke kunde komme i Kirke, og bad de unge Piger, der mulig kunde have Lyst til at udføre dette Arbejde, om at melde sig; han sagde endvidere, at han havde tænkt, at hvor Lysten og Trangen var til Stede, skulde der med det samme gives Lejlighed til at give ganske smaa Bidrag til Hedningemissionen, for man gjorde de Fattige Uret, naar man troede, at de altid kun vilde mod-tage, det kunde være en stor Glæde for dem at komme til at give ogsaa.

Der meldte sig strax en Flok unge Piger, der havde megen Glæde af dette Hverv, idet der ofte kom et Ven-skabsforhold i Stand mellem dem og alle de smaa Hjem, de kom i Forbindelse med, og i Løbet af nogle faa Aar viste det sig virkelig tillige, at alle de smaa Bidrag var voxede til en Sum af ca. 300 Kr.

En national Festdag fik han ogsaa indført i Byen, idet han hvert Aar paa Christi Himmelfartsdag om Efter-middagen talte paa Kirkegaarden ved Soldatergravene, der saa samtidig blev pyntede med smaa nye Flag. Og han, som af Selvsyn kendte vore Soldaters heltedodige

Færd i 64, fandt altid Ord, der gik til Hjertet, og talte sommetider til en Tilhørerskare af flere tusinde.

Naar man er Præst saamange Aar det samme Sted, kan den aandelige og legemlige Kraft ikke holde sig lige stærk gennem alle Aarene, og saadan gik det vel ogsaa nok her. Men i samme Grad, som Alderen gjorde sig gældende, blev der en anden Maade, hvorpaa han kunde tale et dybt og indtrængende Ord til Menigheden, og det

Sophie Frederikke Prip.

Rasmus Prip.

var ved sit Exempel paa, hvordan man skal tage imod Guds Prøvelser, thi det er et godt Ord, der siger, at „Præstens Liv er Fattigmands Bibel.“

Der var blevet levet et lykkeligt Familieliv i Frue Præstegaard. Hvor meget Arbejde, der saa hvilede paa Prip, saa var han altid lige frisk, naar han var i Hjemmet, og fandt altid Tid til at give sig af med sin store Børneflokk. Han trængte aldrig til anden Oplivelse end at føle, at han var imellem sine egne, men savnede derfor ogsaa strax,

naar nogen af dem var forhindret i at være til Stede. Han opdrog dem meget med Sang, sang selv med dem og lod en Sanglærer indøve dem i flerstemmige Sange, og ingen kunde glæde sig som han, naar den ene Chorsang afløste den anden i de lune Sommeraftener nede i Haven.

Var han ogsaa her i Hjemmet, som i sin Gerning, den impulsive og virksomme, saa var hans Hustru ved Siden af i en forunderlig Grad den stille bærende Kraft. Hun var en stille Natur, men alt, hvad hun sagde, var saadan præget af Sandhed og Klarhed, at hendes Børn bevarer det stærkeste Indtryk af, at det var hendes inderlige Samliv med Gud, der gav hende dette Præg og lærte hende den Selvfornægtelse og Ydmyghed og Kraft i Sorgen, som aldrig svigtede hende.

Der var 12 Børn ialt, men en lille Pige paa 3 Aar døde allerede i Slesvig af Skarlagensfeber, 1879 døde atter en lille niaarig Pige af samme Sygdom, mens 7 andre af Børneflokket laa mer eller mindre alvorligt angrebne deraf; men først i 1886 begyndte Døden at gøre sin store Høst i den voxne Børneflok. Den Sommer blev den ældste Søn, en medicinsk Student, bortkaldt efter i nogle Aar at have lidt af et sygt Sind med stærke religiøse Anfægtelser. Hans Moder var i disse trange Aar utrættelig i sin Forbøn, sin Kærlighed og sin Trøst, og hvor var hendes og Faderens Hjerter fulde af den dybeste Tak, da al Angst og Anfægtelse 2 Dage før hans Død blev taget fra ham, og han stille og i Fred gik hjem til Gud. Usigelig svært var det, da den ældste gifte Datter, Moder til 4 Børn, der samme Sommer var paa Besøg i Hjemmet som Patient, 6 Uger efter pludselig blev kaldt bort; da maatte der kæmpes i Bøn, inden der lærtes at sige: Din Vilie skeel men saadan Kamp kæmpes ikke forgæves, og det varede ikke længe, før Prip, naar den øvrige Flok var samlet, kunde

sige: De er ikke borte, de er os lige nær endnu, og vi andre er kun knyttet des fastere sammen.

Der skulde dog endnu gaa flere Brud paa Kæden. Først døde en ung Svigersøn, saa en Søn paa 21 Aar, der i 7 Aar var syg, men som ved sin Fromhed, sit straalende forklarede Smil og den Taalmodighed, hvormed han bar sin Sygdom, var Lyset i Hjemmet. Han og Moderen levede et inderligt Liv sammen i disse Sygdoms-aar og talte frit ud om den forestaaende Død.

Selv skulde hun blive den næste, som Gud hentede hjem, og man maa vel næsten undres over, at hendes lille svage Legeme havde holdt saa længe trods alt, hvad der havde været lagt paa det, og trods de næsten aarligt tilbagevendende Lungebetændelser. Det blev for en af disse, hun bukkede under Natten mellem den 18.—19. Jan. 1897, og Døden kom under en Søvn; for hende selv var Hjemfarten altsaa naadig og mild, men for Hjemmet var det et tungt Slag, som intet kunde opveje. Godt var det, at Prip i disse Aar havde sin Søn til Medhjælper, for det saa en Tid ud, som om hans egen Kraft var brudt, saa at alt Arbejde uden for hans Stue faldt ham svært. Dog rettede han sig efterhaanden, og kom end aldrig den gamle initiativrige Aand tilbage, saa fik han dog igen sit glade barnlige Sind med Tak for alle Guds Førelser.

1905 bestemte han sig til at tage sin Afsked og bosætte sig i København, for at være i Nærheden af en gift Søn, som var Læge der. Men her ventede ham atter en tung Prøvelse, idet det viste sig, at denne Søn var angreben af en svær Kræftlidelse og døde efter nogle faa Maaneders smertefuldt Sygeleje, men i et saa inderligt Samfund med Gud, at det blev et Dødsleje, der blev til Velsignelse for mange baade nær og fjærn. Og ende-

lig døde 3 Fjerdingaar derefter en gift Søn fra Hustru og 6 Børn, men ogsaa fra dette Sygeleje lyste vor Frelsers Fred.

Nu var Kredsen, der samledes om ham paa de aarlige Festdage, efterhaanden svundet ind — den sidste tilbageværende Søn var allerede i 1898 draget til Syrien som Missionær — men da Prip første Gang efter de to sidste Sønners Død samlede den, kunde han dog begynde Samværet med at sige: „Jeg har længtes efter, at I skulde komme, for I skal allesammen hjælpe mig med at sige Gud Tak; jeg synes, jeg har saa uendelig meget at sige Tak for, thi vel er 7 Børn og Moder gaaet forud, men jeg er saa rig og lykkelig at turde tro, at de alle er gemte hos Gud. Hjælp mig, at jeg aldrig maa glemme, hvor rig jeg er.“

Det blev 11 Aar, han boede i København, og man kan vel sige, at de betegnede en stadig Nedgang mod den sidste store Rejse — Nedgang forsaavidt som han først maatte opgive at prædike, hvad han i de første Aar undertiden gjorde, og senere at færdes udenfor sit Hjem, hvortil saa ogsaa i de sidste Aar kom Uklarhed, men gennem det allesammen var det kun, som om Sjælen voxede; gjaldt Samtalen aandelige Ting, var der aldrig den mindste Uklarhed, og det var dejligt at høre ham tale om Længslen efter Livet hos Gud og Gensynet med de Kære; — selv gennem hans Uklarhed saa man, hvad der boede i ham. Snart var det den inderligste Kærlighed til hans Forældre, der kom til Orde, og Sorg over, at han — som jo dog havde været deres Glæde og Støtte — aldrig nogensinde havde faaet dem takket nok for, hvad de havde været for ham, samt Længsel efter en Gang af fuldt Hjerte at kunne komme til at bede dem om Tilgivelse derfor; og snart var det en brændende Higen efter at komme ud iblandt Mennesker

og bringe dem Evangeliet og vidne for dem, inden Natten kommer, hvor ingen kan arbejde.

Et kønt Træk, som kom stærkt frem i de sidste Aar, var ogsaa, at han ikke kunde høre om nogen Nød uden at ville hjælpe, saa at han tidt gav bort alt, hvad han havde hos sig.

Det var en Prøvelse for ham de sidste Aar at mærke,

Rasmus Prip og hans trofaste Plejerske, Frk. Koch.

at Kræfterne ikke rakte til noget mere, men han hentede sin Taalmodighed hos Gud og søgte al sin Trøst i Syndernes Forladelse, naar han saae tilbage paa sit Liv og syntes, at han heller ikke som Præst havde udrettet noget til Guds Ære.

Uagtet Hjemmet derinde gennem Aarene kom til at prøve baade Dødsleje (hans Hustrus elskelige Plejesøster Fru Wilster) og megen Sygdom, saa kom man aldrig der-

ind uden at føle, at her raadede en Aand, der var stærkere end baade Sygdom og Død, og her var et Samliv og en fælles Kærlighed, der gjorde det til en Lykke at blive optaget i Kredsen.

Gud gav ham den Glæde — trods Vemoden over at de danske Missionærer fra Syrien saalænge maatte være borte fra deres Arbejde — i de sidste Aar at have sin sidste kære Søn, Ejnar, hjemme. Og det var de store Oplevelser i hans Tilværelse, naar denne kom hjem fra sine Møderejser og fortalte om, hvad han havde oplevet. Han var ogsaa daglig hos ham under hans sidste Sygeleje. Dette varede nogle Uger, men var helt smertefrit og fuldt af Fred, saa da Gud hentede ham hjem den anden Juni 1916, var det kun med Tak, at man saa den tro Tjener gaa ind til sin Herres Glæde.

Naar man tænker paa hans Liv og paa, hvad Magdalene Susanne Nørreggers Barnebarns Barn, og hendes Børn med hende, vandt i det Hjem, der her blev dannet, er der god Grund til igen at mindes Ordet: Jeg er Herren din Gud, som gør Miskundhed mod tusinde Led mod dem, der elske mig og holder mine Bud.

